

وزارت تحصیلات عالی
پوهنتون هرات
پوهنځی تعلیم و تربیه
دیارتمنت مشاوره

مرکز مشاوره پوهنتون هرات

صفحه	فهرست مطالب
۳	معرفی مرکز مشاوره
۳	تاریخچه مرکز مشاوره
۳	دیدگاه مرکز مشاوره
۴	اهداف مرکز مشاوره
۴	فعالیت های مرکز مشاوره
۵	جلسات مشاوره در مرکز مشاوره
۵	جلسه مصاحبه اولیه
۵	تعداد و مدت زمان جلسات مشاوره
۶	حق الاجرت جلسات مشاوره
۴	پالسی ارجاع مراجع در مرکز مشاوره
۸	پالسی های اداری مرکز مشاوره
۸	اصول اخلاقی در مرکز مشاوره
۹	ثبت جلسات مشاوره
۹	کتابخانه مرکز مشاوره
۹	مشاوران مرکز مشاوره
۱۰	کارآموزی در مرکز مشاوره
۱۰	مجازات و مکافات
۱۱	آرشیف مرکز مشاوره
۱۱	تحقیقات در مرکز مشاوره
۱۱	سایر فعالیت های مرکز مشاوره
۱۲	نظارت از عملکرد مرکز مشاوره

معرفی مرکز مشاوره

اتفاقات چند دهه اخیر و سرعت بالای انتقال به زندگی ماشینی و الکترونیک، منجر به تحولاتی میشود که انسان امروزی به تنهایی قادر به شناخت و حل آنها نبوده؛ که البته برای همنواسازی افراد جامعه با شرایط موجود، استفاده از مشاوره یک ضرورت انکار ناپذیر است.

مرکز مشاوره پوهنتون هرات یک مرکز مشاوره متمرکز بر سلامت روانی محصلان پوهنتون و عموم افرادیست که به مشاوره صحت روانی نیاز دارند. این مرکز در سال ۱۳۹۹ در پوهنتون هرات آغاز به کار کرده که در زمینه های مختلفی نظیر مشاوره فردی، مشاوره گروهی، پذیرش و آموزش کارآموزان، انکشاف مهارتهای مسلکی مشاوران و روانشناسان، تحقیقات علمی روانشناختی، سنجش روانشناسی و . . . موارد تحت نظارت و مدیریت دیپارتمنت مشاوره پوهنحی تعلیم و تربیه پوهنتون هرات فعالیت میکند.

تاریخچه مرکز مشاوره

این مرکز پس از پیشنهاد دیپارتمنت مشاوره در سال ۱۳۹۸ و تأیید آن برای ترمیم و تجهیز ساختمانی موجود در صحن پوهنتون هرات توسط برنامه محترم HEDP و همکاری مستقیم پوهنتون هرات، از تابستان همان سال کار طرح، برنامه ریزی و نیازسنجی مرکز مشاوره و سپس کار احداث آن آغاز گردید. در میانه کار، به علت شیوع بیماری کرونا و آغاز قرنطینه، پروسه ترمیماتی و تجهیزاتی مرکز با وقفه ای مواجه شد که پس از گذراندن این دوره و تکمیل کار در ماه سنبله سال ۱۳۹۹، این مرکز قرار است به زودی افتتاح و آغاز به کار کند.

دیدگاه مرکز مشاوره

مرکز مشاوره پوهنتون هرات یک مرکز معیاری و فعال میباشد که در زمینه پیشگیری، کاهش و درمان مشکلات روانی، رفتاری و آموزشی افراد فعالیت نموده و زمینه تجارب عملی و مسلکی را برای فارغان و محصلان رشته مشاوره و رشته روانشناسی فراهم میسازد.

اهداف مرکز مشاوره

- فراهم سازی زمینه کار عملی برای فارغان و محصلان دیپارتمنت های مشاوره و روانشناسی و علوم تربیتی در دوره ستاژ
- تقویت مهارت های مسلکی مشاوران و روانشناسان با در نظر داشت نیازمندی های روز جامعه
- پیشگیری از شیوع آسیب ها و اختلالات روانی، عاطفی، رفتاری و آموزشی از طریق برنامه های آموزشی
- کاهش و درمان اختلالات روانی، عاطفی، رفتاری و آموزشی
- ارائه مشاوره های تحصیلی و شغلی برای متعلمان مکاتب و محصلان پوهنتون ها
- ارائه خدمات مشاوره پیش از ازدواج، مشاوره زناشویی و مشاوره خانواده
- تحقیقات گسترده در زمینه انواع عوامل آسیب زا و همچنین اختلالات روانی شایع در جامعه
- ارائه خدمات مراقبت از خود (Self-Care) برای مشاوران و روانشناسان
- آموزش مهارت های زندگی برای متقاضیان علاقه مند
- برگزاری سمینارهای آموزشی جهت بالا بردن سطح سلامت روان و دانش روانشناختی محصلان

فعالیت های مرکز مشاوره

مرکز مشاوره پوهنتون هرات با در نظر داشت دیدگاه و اهدافی که دارد، فعالیت های خود را در دو ساحه عمده برنامه ریزی و تطبیق میکند. ۱- آموزش، انکشاف مهارت های مسلکی و تلاش برای حفظ سلامت روانی مشاوران و روانشناسان و ۲- تلاش برای تشخیص عوامل آسیب زا و ارائه خدمات پیشگیرانه و درمانی برای جلوگیری و کاهش هرچه بیشتر آسیب های روانی تمام اقشار جامعه

هدف کلی از این فعالیت ها، بالابردن سطح سلامت روانی و شناخت روانشناختی افراد جامعه است.

جلسات مشاوره در مرکز مشاوره

جلسات مشاوره در این مرکز به دو نوع فردی و گروهی پیش می‌رود که هر دو با در نظر داشت معیارهای اخلاقی و حرفه‌ای مشاوره و روانشناسی و همچنین رعایت همه جانبه مقرر شده صحت روانی دولت جمهوری اسلامی افغانستان صورت می‌گیرد.

جلسات فردی از عمده ترین وظایف این مرکز است که به افرادی اختصاص می‌گیرد که می‌خواهند به شکل فردی و خصوصی با مشاور صحبت نمایند. لازم به ذکر است که مرکز مشاور پوهنتون هرات در حفظ اطلاعات مراجعان، مسئولیت شرعی و مسلکی دارد.

مشاوره گروهی مختص به افرادیست که می‌خواهند به صورت گروهی (گروه‌های کوچک) با سایر افرادی که نیاز مشابه نظیر خودشناسی، تقویت حافظه، مقابله با استرس، اضطراب امتحان و... دارند، در تعامل باشند و در دریافت خدمات روانشناختی، مشترکاً مستفید شوند. حداکثر تعداد اشتراک کننده گان جلسات مشاوره گروهی، ۶ نفر به غیر از مشاور تعیین شده است.

جلسه مصاحبه اولیه

جلسه مصاحبه اولیه به منظور تشخیص سطحی مسائلیست که مراجع به همان دلیل به مرکز مشاوره مراجعه نموده و بر اساس همان مسئله، مشاور مسلکی در زمینه به وی معرفی می‌گردد. همچنین در این جلسه برخی فرم‌ها و پروتکل‌های درمانی توسط مراجع و یا در صورت ناتوانی مراجع توسط قیّم قانونی وی و یا هم با همکاری مشاور تکمیل شده و درج دوسیه مراجع می‌گردد.

تعداد و مدت زمان جلسات مشاوره

جلسات مشاوره به سه دسته کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت تقسیم میشوند. جلسات کوتاه مدت بین ۱ تا ۵ جلسه را در بر می‌گیرد، جلسات میان مدت بین ۶ الی ۱۱ جلسه و جلسات بلند مدت بین ۱۲ الی ۲۱ جلسه را شامل میشود؛ که نظر به شرایط مراجع و بر اساس شدت آسیب روانی وارد شده به مراجع، مشخص

میشود که مراجع مربوط شامل کدام دسته از موارد فوق شده و چند جلسه باید با مشاور خود نشست داشته باشد. مشاور مکلف است در سه جلسه اول به مراجع خود اطلاع دهد که تقریباً چند جلسه لازم است تا به مرکز مراجعه کند.

- البته جلسات مشاوره گروهی، کمتر ممکن است که شامل جلسات کوتاه مدت گردد.

همچنین در مورد مدت زمان جلسات باید خاطرنشان کرد که بر اساس اصول مسلکی مشاوره، جلسات مشاوره فردی بین ۴۰ الی ۵۰ دقیقه و جلسات مشاوره گروهی بین ۸۵ الی ۹۵ دقیقه را باید در بر گیرد. جلسه مصاحبه اولیه از این امر مستثناء بوده و نظر به ضرورت، زمان آن سپری میشود که حداکثر ۵۰ دقیقه بوده میتواند.

در مورد مدت زمان جلسات و همچنین تعداد جلسات، قبلاً در جلسه مصاحبه اولیه با مراجع در میان گذاشته میشود.

حق الاجرت جلسات مشاوره

مرکز مشاوره پوهنتون هرات با تعهد به تلاش همه جانبه در چهارچوب اصول اخلاقی و حرفه ای مشاوره و روانشناسی، جهت پیشبرد امور اداری خویش، مکلف به اخذ مبلغی برای جلسات مشاوره خود میباشد که البته برای محصلان پوهنتون هرات استثنائاتی در نظر گرفته است. طوری که

- محصلان پوهنتون هرات مکلف به پرداخت (۱۵۰) افغانی پول جهت ترتیب دوسیه مشاوره خویش در جلسه اول میباشند. جلسات بعدی مشاوره برای هر محصل (۱۰۰) افغانی هزینه خواهد داشت.
- برای محصلان کم بضاعت پوهنتون هرات که از طرف ریاست محترم پوهنچی خویش معرفی گردند، (۵۰٪) تخفیف در نظر گرفته شده است. این تخفیف، شامل جلسه اول (مصاحبه اولیه) نمی شود.

- استادان و کارمندان پوهنتون هرات مکلف به پرداخت (۱۵۰) افغانی پول جهت ترتیب دوسیه مشاوره خویش در جلسه اول میباشند. جلسات بعدی مشاوره برای هر استاد و کارمند پوهنتون هرات (۱۰۰) افغانی هزینه خواهد داشت.
- برای کارمندان کم بضاعت پوهنتون هرات که از طرف معاونیت محترم مالی و اداری معرفی گردند، (۵۰٪) تخفیف در نظر گرفته شده است. این تخفیف، شامل جلسه اول (مصاحبه اولیه) نمی‌شود.
- همه افراد جامعه (به غیر از استادان، کارمندان و محصلان پوهنتون هرات)، مکلف به پرداخت (۲۵۰) افغانی پول جهت ترتیب دوسیه مشاوره خویش در جلسه اول میباشند. حق الاجرت جلسات بعدی مشاوره (۲۰۰) افغانی خواهد بود.
- برای افراد کم بضاعت، (۵۰٪) تخفیف در نظر گرفته شده است. این تخفیف، شامل جلسه اول (مصاحبه اولیه) نمی‌شود.
- حق الاجرت جلسات مشاوره فردی و گروهی یکسان بوده و تفاوتی با هم ندارند. طوری که هر شخص نظر به موارد فوق مکلف به پرداخت هزینه مربوطه میباشند.

پالسی ارجاع مراجع در مرکز مشاوره

ارجاع مراجعین بر اساس تشخیص مشاور معمولاً در جلسات آغازین مشاوره صورت میگیرد که در صورت نیاز، مشاور، مراجع خود را به شخص مسلکی دیگری در زمینه درمانی (نظر به نیاز مراجع) به طور رسمی رجعت میدهد. این در حالیست که مراجع به جز جلسات مشاوره، نیاز به درمانهای دیگر نظیر دارو درمانی و یا بستری شدن دارد. اینکه مرکز مشاوره با کدام نهاد نظیر پوهنچی طب پوهنتون هرات، کلینیک بستر دار صحت روانی شیدایی هرات و یا شف صحت روانی شفاخانه حوزوی هرات و یا دیگر متخصصین محترم این ولایت همکاری میکند، بر اساس تفاهم نامه های روی دست بین این ارگان ها و مرکز مشاوره پوهنتون هرات مشخص میشود.

همچنین از دیگر عوامل ضرورت به ارجاع مراجعین، برخی اصول اخلاقی حرفه ایست که ممکن است مشاور به دلیل عدم رعایت این اصول توسط مراجع خود، لازم ببیند که جلسات مشاوره خود را با وی قطع نموده و به مشاور دیگری معرفی نماید؛ که البته مرکز مشاوره پوهنتون هرات در این زمینه نیز متعهد به اصول اخلاقی مسلکی مشاوره میباشد.

البته ممکن است مراجعینی که نیازی به مشاوره ندارند و یا هم مسائل مربوطه شان توسط مشاوره برطرف نمیشود، از همان جلسه مصاحبه اولیه رجعت داده شوند.

پالسی های اداری مرکز مشاوره

از آنجایی که مرکز مشاوره بخشی از پوهنتون هرات و خاصا دیپارتمنت مشاوره این پوهنتون است، پایبند به پالسی ها و اصول اداری پوهنتون هرات، وزارت تحصیلات عالی و دولت جمهوری اسلامی افغانستان بوده و در استفاده از پروتکول های درمانی خویش، متعهد به رعایت تمامی اصول اخلاقی و تکنیک های درمانی موثر و پذیرفته شده میباشد.

اصول اخلاقی در مرکز مشاوره

مرکز مشاوره پوهنتون هرات در تمامی خدمات خویش متعهد به رعایت اصول اخلاقی حرفه ای مشاوره و روانشناسی APA بوده که اساس این اصول، حفظ حقوق مشاوران و مراجعان و همچنین ارتقاء سطح سلامت روانی افراد جامعه است. این اصول در بخش های مختلف (تعهدات اخلاقی؛ مداخلات روانشناختی؛ مباحث اخلاقی در فنون مشاوره؛ صلاحیت های مشاور؛ مسئولیت های مشاور؛ روابط حرفه ای با همکاران، محصلان، کارآموزان و مراجعان؛ رازداری، حفظ حریم خصوصی و نگهداری سوابق؛ چالش های اخلاقی؛ اتخاذ تصمیم اخلاقی و اقدام؛ سنجش، ارزیابی و تفسیر آزمون های روانشناختی؛ آموزش، کارورزی و نظارت؛ تحقیق و انتشار؛ و تبلیغات و خدمات عامه) ترتیب گردیده و هیچگونه مغایرتی با شئون اسلامی، قانون اساسی افغانستان و فرهنگ حاکم در کشور ندارد.

ثبت جلسات مشاوره

در جلسات مشاوره، هیچگونه صدا، تصویر و فیلمی بدون اجازه کتبی مراجعان، از آنها ثبت نمیشود. ثبت جلسات مشاوره تنها زمانی صورت میگیرد که مراجع بدون هیچگونه فشاری و با رضایت کامل و همچنین مشروط به استفاده از آن فیلم یا صدای ثبت شده در صنف درسی مشاوره، با ثبت جلسه مشاوره به صورت کتبی موافقت کند. لازم به ذکر است که اگر مراجع دچار عقب ماندگی شدید باشد، قیم قانونی وی میتواند این رضایت نامه را امضاء کند.

مشاوران و روانشناسان برای ارزیابی، تشخیص، درمان و تحقیق فقط به جمع آوری اطلاعات مورد نیاز می پردازند و از هر گونه دریافت اطلاعات اضافی اجتناب می کنند. همچنین در ثبت و گزارش اطلاعات به گونه ای عمل می کنند که امکان سوء استفاده از آنها وجود نداشته باشد.

کتابخانه مرکز مشاوره

مرکز مشاوره پوهنتون هرات تا فعلا توانسته است تعداد ۵۲ جلد کتاب علمی - تخصصی را در زمینه مشاوره و روان درمانی تهیه نماید. این کتب در اختیار مشاوران، روانشناسان و کارآموزان مرکز میباشد. که البته این مرکز به تعداد کتب بیشتری نیاز دارد تا در اختیار متقاضیان کتاب قرار گیرد.

مشاوران مرکز مشاوره

این مرکز تحت نظر دپارتمنت مشاوره پوهنحی تعلیم و تربیه پوهنتون هرات میباشد که مشاوران اصلی این مرکز را مشاوران جذب شده به مرکز بر اساس بست های اداری، استادان دپارتمنت مشاوره و استادان همکار در دپارتمنت روانشناسی تشکیل میدهند. البته استادان این دو دپارتمنت بیشتر به عنوان استاد راهنما برای فارغان و محصلان رشته مشاوره و رشته روانشناسی که به عنوان مشاور تازه کار در این مرکز به مشاوره میپردازند، راهنمایی میکنند. در مورد اینکه مشاور هر مراجع چه کسی باشد، در جلسه مصاحبه اولیه با مراجعین صحبت میشود تا در صورتی که فرد یا افراد مراجع تمایلی به پیشبرد جلسه با مشاوران تازه کار

(محصلان دختر و پسر رشته های مشاوره و روانشناسی) نداشته باشند، مشاوران مرکز و یا استادان با ایشان جلسه مشاوره را پیش خواهند برد.

دیپارتمنت مشاوره اختیار کامل برای تأیید و رد صلاحیت مشاوران مرکز را دارد.

کارآموزی در مرکز مشاوره

فارغان رشته های مشاوره، روانشناسی و روانشناسی بالینی، محصلان سال چهارم دیپارتمنت مشاوره و محصلان سال چهارم دیپارتمنت روانشناسی میتوانند با هماهنگی دیپارتمنت های خویش با مرکز مشاوره، بر اساس پلان از قبل طرح ریزی شده و منظم که اخلاقی در کار مرکز ایجاد نکند، جهت آموزش بیشتر و سپری کردن دوره کارآموزی و ستاژ خویش تحت نظر استادان تعیین شده، به این مرکز مراجعه نموده و به دوره های آموزشی خویش بپردازند. پس از تکمیل دوره، محصلان مکلف به ترتیب تکالیف معرفی شده از جانب مرکز میباشند که عملگر آنها بر اساس همان تکالیف مورد ارزیابی قرار میگیرد.

مجازات و مکافات

جریان مشاوره یک جریان کاملاً تخصصی و حرفه ای بوده که نیاز به رعایت همه جانبه اصول اخلاقی دارد و در صورت بروز کوچکترین خطایی از جانب مشاوران، ممکن است اثرات جبران ناپذیری بر مراجعین و سلامت روانی شان وارد شود. به همین منظور مشاوران و روانشناسان و تمامی افرادی که در این مرکز به مشاوره میپردازند، قبلاً تعهدنامه اخلاقی را خوانده و آن را امضاء نموده اند. اگر هرگونه سرپیچی و خطایی از جانب مشاوران و روانشناسان سرزند، دیپارتمنت مشاوره مستقیماً موضوع را پیگیری نموده و نظر به شدت اشتباهات، برای شخص خاطی نظر به پالسی اخلاقی مرکز مجازات تعیین میکند.

همچنین افرادی (غیر از کارمندان رسمی مرکز) که برای مدتی در این مرکز ایفای وظیفه میکنند، با اهداء تصدیق نامه معتبر از طرف مرکز مشاوره تقدیر به عمل می آید.

آرشیف مرکز مشاوره

مرکز مشاوره دارای یک اتاق آرشیف جهت نگهداری اسناد مشاوران، کارآموزان و مراجعان میباشد که در صورت نیاز، تنها مسئولین مرکز میتوانند به آن دسترسی داشته باشند. به طوری که اسناد مشاوران و کارآموزان در دسترس مسئولین مرکز و دیپارتمنت مشاوره قرار دارد و در مورد اسناد مراجعان میتوان گفت که تنها مشاور میتواند به اسناد مراجعان خود دسترسی داشته باشد و حتی در صورت ایجاد مشکلات حقوقی و قانونی برای مراجعان، حارنوالان و دیگر اراکن عدلی - قضایی میتوانند با داشتن مکتوب رسمی از محکمه دولتی، به قسمتی از دوسیه مراجع دسترسی داشته باشند که مشاور و اصول اخلاقی مشاوره اجازه میدهد.

تحقیقات در مرکز مشاوره

به منظور تولید و انکشاف علم و همچنین تشخیص، پیشگیری و درمان آسیب ها و اختلالات روانی، رفتاری، عاطفی، آموزشی و ... افراد جامعه، مرکز مشاوره پوهنتون هرات مسئولیت خود میداند که تحقیقات وسیعی در سطح جامعه انجام دهد تا در صورت نیاز، تلاش برای حذف عوامل آسیب زا، اقدامات پیشگیرانه، درمان و دیگر اقدامات را روی دست گیرد.

همچنین این مرکز فعلا روی یک کتاب تحقیقاتی (Case Study) کار خود را آغاز کرده که پس از اتمام آن به نشر رسانده و در اختیار شهروندان قرار میدهد.

سایر فعالیت های مرکز مشاوره

مرکز مشاوره پوهنتون هرات خود را در انکشاف اجتماعی و سلامت روانی افراد جامعه مسئول دانسته و هر اقدام مفیدی که این مرکز را به هدف فوق نزدیک کند، انجام میدهد. اشتراک در برنامه های رادیویی و تلویزیونی؛ تهیه، چاپ و پخش بروشورهای معلوماتی؛ تهیه و نشر فیلم های آموزشی کنفرانس گونه متناسب با نیازهای جامعه در شبکه های اجتماعی؛ ارائه سمینارهای علمی روانشناسی و مشاوره در سطح پوهنتون و ولایت برای ارتقاء دانش روانشناختی افراد؛ ارائه وبینارهای علمی در زمینه های مختلف روانشناسی برای علاقه مندان؛ معرفی مشاوره و مرکز مشاوره در سطح جامعه؛ انگیزه دهی به افراد جامعه به منظور مراجعه به مرکز؛

ترتیب صفحات اجتماعی متنوع جهت معلومات دهی پیرامون فعالیت های مرکز؛ تجلیل از روزهای ملی و بین المللی مرتبط با صحت روانی و دیگر موارد از جمله فعالیت های دیگر مرکز مشاوره پوهنتون هرات میباشد.

نظارت از عملکرد مرکز مشاوره

طبیعتاً ارزیابی و نظارت از عملکرد یک اداره، باعث شکوفایی و رشد همان اداره شده و چالش ها و موانع آن به مرور زمان کاهش پیدا میکند. مرکز مشاوره پوهنتون هرات به برنامه های آینده نگرانه و پلان های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت خود، قطعاً با چالش هایی روبرو میشود که نظارت از این مرکز، عبور از این چالش ها را ساده تر ساخته و مسیر را هموارتر میکند. مدیر عمومی مرکز مشاوره مکلف به پاسخگویی و گزارش دهی مکرر میباشد. این مرکز در قدم اول به دیپارتمنت مشاوره پوهنحی تعلیم و تربیه پوهنتون هرات گزارش دهی میکند و از طرف همین دیپارتمنت مکرراً مورد ارزیابی قرار میگیرد که لازم است مرکز مشاوره همکاری های همه جانبه خویش را در این زمینه انجام دهد.